

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Militarivm Ordinvm Origines, Statvta, Symbola, Et Insignia, Iconibus, additis genuinis

Mennens, Frans

Maceratae, 1623

Regvla Pavpervm Commilitonvm Templi in Sancta Ciuitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10718

REGVLA PAVPERVM
COMMILITONVM
Templi in Sancta Ciuitate.

QUALITER DIVINVM
Officium audiant.

CAPVT I.

Vos quidem proprijs voluptatib. abrenuntiantes; atq. alij, pro animarum salute vobiscum ad terminum cum equis, & armis summo Regi militantes, matutinas, & omne seruitium integrum, secundum canonicam institutionem, ac regularium doctorum Sanctæ ciuitatis consuetudinem pio, ac puro affectu audire vniuersaliter studeatis. Idcirco vobis venerabiles fratres maximè debetur, quia præsentis vitæ luce despecta, contemptoq. vestrorum corporum cruciatu, sæuientem mundum pro Dei amore vilescere perenniter promissis, diuino cibo refecti, ac satiati, & dominicis præceptis eruditi, & firmati, post mytterij diuini consummationem nullus pauescat ad pugnam, sed paratus sit ad coronam.

Quod Orationes Dominicas, si audire nequierint, dicent.

CAPVT II.

Cæterum si aliquis frater negotio orientalis Christianitatis fortè

remotus, quod sæpius euenisse, non dubitamus, & pro tali absentia, Dei seruitium non audierit, pro matutinis tredecim orationes Dominicas, ac pro singulis horis septem, sed pro Vesperis nomen dicere collaudamus, ac libera voce vnanimiter affirmamus. Isti etenim in salutifero labore ita directi non possunt accurrere hora competenti ad diuinum officium, sed si fieri potest, horæ cõstitutæ non prætereant ante institutum debitum.

Quid agendum pro fratribus defunctis.

CAPVT III.

Qvando verò quilibet fratrum remanentium, morti (quæ nulli parcit) impendet, quod est impossibile auferri, Capellanus, ac Clericus vobiscum ad terminum caritatiuè summo sacerdoti seruientibus, creditum officium, & Missam solemniter pro eius anima, Christo animi puritate, iubemus offerre. Fratres autem ibi adstantes, & in orationibus pro fratris defuncti salute pernoctantes, centum oratio.

orationes Dominicas, vsque ad diem septimum, pro fratre defuncto persoluant ab illo die, quo eis obitus raris denuntiatus fuerit, vsque ad prædictum diem, centenarius numerus perfectionis integritatem cum fraternâ obseruatione habeat. Adhuc nempe diuina, ac misericordiosissima caritate deprecamur, atque pastoralia auctoritate iubemus, vt quotidie, sicuti fratri in vicibus dabatur, & debetur. ita quod est necessarium sustentationi huius vitæ in cibo & potu tantum, cuidam pauperi, ad quadragesimum idem impendatur. Omnes enim alias oblationes, quas in morte fratrum, & in paschali solemnitate, cæterisque solemnitatibus, Domino pauperum commilitonum Christi spontanea, paupertas indiscretè reddere consueuerat, omninò prohibemus.

Capellani victum. & vestitum tantum habeant.

C A P. IV.

Alias verò oblationes, & omnia elemosynarum genera quoquo modo fiant; Capellanis, vel alijs ad tempus manentibus, vnitati communis capituli reddere perugili cura, præcipimus. Seruitores itaque Ecclesiæ victum, & vestitum secundum auctoritatem tantum habeant, & nihil amplius habere præsumant, nisi magistri sponte caritaliùè dederint.

De Militibus defunctis qui sunt ad terminum.

C A P. V.

Sunt namque milites in domo Dei Templiq; Salomonis ad terminum misericorditer nobiscum degentes; unde ineffabili miseratione vos rogamus, deprecamur, & ad vltimū obnixè iubemus, vt interim tremèda potestas ad vltimum diem aliquem perduxerit, diuino amore, ac fraterna pietate septem dies sustentationis pro anima eius quidam pauper habeat.

Vt nullus frater remanens, oblationem faciat.

C A P. VI.

Decreuimus, vt supernè dictū est, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere præsumat, sed die noctue mundo corde in sua professione maneat, vt sapientissimo prophetarum in hoc æquipollere valeat Calicem salutaris accipiam, & in morte mea mortem Domini imitabor. Quia sicut Christus pro me animam suam posuit, ita & ego pro fratribus animam ponere sum paratus, Ecce competentem oblationem, ecce hostiam viuentem Deoq; placentem.

De immoderata statione.

C A P. VII.

Quod autem auribus nostris verisimus testis intonuit, videlicet immoderata statione & sine mentura stando, diuinum officium vos audire, ita fieri non præcipimus, imò vituperamus: sed finito Psalmo & *Venite exultemus Domino*, cum Inuitatorio, & Hymno, omnes sedere tam fortes, quam debiles propter scandalum, euitandum nos iubemus. Vobis verò residentibus vnoquoque Psalmo finito, in recitatione *Gloria Patri* de sedibus vestris ad altare supplicando ob reuerentiam Sanctæ Trinitatis. Sic etiam in recitatione *Euangelij*, & ad *Te Deū laudamus* & per totas laudes donec finito *Benedicamus Domino*, stare adscribimus, & eandem regulam in matutinis S. Mariæ teneri iubemus.

De refectioe conuentus.

C A P. VIII.

In vno quidem palatio, sed melius dicitur, Refectorio cōmuniter vos cibum accipere credimus, vbi quando aliquid necessarium fuerit pro signorum ignorantia, leniter, ac priuatim

tim quærere oportet. Si omni tempore, quæ vobis necessaria sunt, quæranda sunt, cum omni humanitate, & subiectione reuerentiæ potius ad mensam, cum Apostolus dicat: *Panem tuum cum silentio manduca*, & Psalmista vos animare debet, dicens; *Posui ori meo custodiam*, id est, apud me deliberaui, vt non delinquerem, id est lingua, id est custodiui os meum ne male loquerer.

De lectione.

C A P. I X.

IN prandio. & coena semper sit sancta lectio recitata, S. Dominum diligimus salutifera eius verba atque præcepta intentissima aure desiderare debemus, lector autem lectionum, vobis indica silentium.

De carnis refectioe.

C A P. X.

IN hebdomada namque, nisi Natalis dies Domini, vel Pascha, vel festum Sanctæ Mariæ, aut omnium Sanctorum euenerit, vobis ter refectio carnis sufficiat, quia assueta carnis comestio, intelligitur honorosa, corruptio corporum. Si verò in die martis tale ieiunium euenerit, vt esus carniū retrahatur, in crastino abundanter vobis impendatur. Die autem Dominico omnibus militibus remanentibus, nec non capellanis duo fercula in honorem S. Resurre-

ctionis impendi bonum, & idoneum indubitanter

v. detur. Alij au-

tem videli-

cet

armigeri, & clientes vno

contenti, cum gratia-

rum actione per-

maneant.

Qualiter manducare milites debeant.

■ A P. XI.

Vos & duos manducare generaliter oportet, vt sollerter vnus de altero prouideat, ne asperitas vitæ, vel furtiua abstinentia in omni prandio intermiscetur. Hoc autem iuste indicamus, vt vnusquisque miles, aut frater æqualem, & æquipollentem vini mensuram pro se solus habeat.

Vt alijs diebus duo, aut tria leguminum fercula sufficiant.

■ A P. XII.

Alijs diebus, videlicet secunda, & quarta feria, nec non & sabbatho duo, aut tria leguminum, aut aliorum ciborum fercula; aut vt ita dicam, cocta pulmentaria omnibus sufficere credimus, & ita teneri iubemus, vt fortè qui ex vno non potuerit edere, ex alio reficiatur.

Quo cibo sexta feria reficere oportet.

■ A P. XIII.

Sexta autem feria cibum quadragesimalem, ob reuerentiã Passionis, omni congregationi remota infirmorum imbecillitate, semel sufficere à festo omnium Sanctorum vsque in Pascha, nisi Natalis dies Domini, vel festum Sanctæ Mariæ, aut Apostolorum euenerit, collaudamus. Alio verò tempore, nisi generale ieiunium euenerit, bis reficiatur.

Post refectioem semper gratias referant.

■ A P. XIV.

Post prandiū vero & coenā, semper in Eccle. si propè est, vel si ita nō est, in eodē loco summo procuratori nostro, qui est Christus, gratias, vt decet,

decer, cum humiliato corde referre
strictè præcipimus ^{pauperibus} aut pau-
peribus fragmenta (panibus tamen
integrè referatis) distribuere frater-
na caritate debent, & ^{debetur}.

*Vt decimus panis semper Eleemosynario
detur.*

■ A P. XV.

Licet paupertatis præmium, quod
est regnum cœlorum, pauperibus
proculdubio debeat, vobis tamen,
quod Christiana fides de illis indubi-
tante fatetur, decimum totius panis
quotidie Eleemosynario vestro dare
iubemus.

*Vt collatio sit in arbitrio
Magistri.*

■ A P. XVI.

Cum verò Sol Orientalem regio-
nem deserit, & ad Hibernam
descendit, audito signo, ut est eiu-
dem regionis consuetudo, omnes ad
Completas oportet incedere vos, ac
prius generalem collationem sumere
peroptamus. Hanc autem collatio-
nem in dispositione, & arbitrio ma-
gistri ponimus, ut quando voluerit
de aqua, & quando iubeat miser-
corditer ex vino temperato compe-
tentè recipiatur. Verum hoc non
ad nimiam satietatem oportet fieri,
sed prius, quia apostatari etiam sa-
pientes videmus.

*Vt finitis completis silentium
teneatur.*

■ A P. XVII.

Finitis itaque Completis ad stra-
tum ire oportet; Fratribus igitur
à Completarijs exeuntibus nulla sit
denuo licentia data loqui in publico,
nisi necessitate cogente. armigerò au-
tem suo, quæ dicturus est, leniter di-

cat. Est verò forsitan, ut in tali in-
teruallo vobis de Completarijs exe-
untibus, maxima necessitate cogente,
de militari negotio, ut de statu do-
mus vestræ, quia dies ad hoc vobis
sufficere non creditur, cum quadam
fratrum parte, magistrum vel illum,
cui domus dominium post magi-
strum est debitum, oporteat loqui:
hoc autem ita fieri iubemus, & ideo
quia scriptum est, *In multiloquio non
effugies peccatum*, & alibi: *mors, & vi-
ta in manibus lingue*. In illo colloquio
seu rilitatem, & verba otiosa, ac ri-
sum mouentia, omnino prohibe-
mus, & vobis ad lectulos euntibus,
Dominicam orationem, si aliquis quid
stultum est locutus, cum humilitate,
& puritatis deuotionem dicere iu-
bemus.

*Vt fatigati ad Matutinas non
surgant.*

■ A P. XVIII.

Fatigatos nempe milites non ita, ut
vobis est manifestum, surgere ad
Matutinas conlaudamus, sed assensu
Magistri, vel illius, cui creditum fue-
rit à magistro, eos quiescere, & tre-
decim orationes constitutas sic canta-
re, ut mens ipsorum voci concordet,
iuxta iudicium Prophetæ *Psallite Domino
sapienter*; & illud. *In conspectu ange-
lorum psallam tibi*: nos vnanimè col-
laudamus. Hoc autem in arbitrio
magistri semper consistere debet.

*Vt Communitas victus inter fratres
seruetur.*

■ A P. XIX.

Legitur in diuina pagina. Diuide-
batur singulis, prout cuique opus
erat. Ideo non dicimus ut sit perso-
narum accepti, sed infirmitatum de-
bet esse consideratio. Vbi autem, qui
minus indiget, agat Deo gratias, & nõ
cõtristetur. Qui verò indiget humili-
ter pro infirmitate, non extollatur, prout
miser-

miseriordia, & ita omnia membra erunt in pace. Hoc autem prohibemus, vt nulli immoderatam abstinenciam amplecti liceat, sed communem vitam instanter teneant.

De qualitate & modo vestimenti.

C A P . XX.

Gallis Burellè dicta.

Vestimenta autem vnius coloris semper esse iubemus, verbi gratia, Alba vel nigra, vel vt ita dicam, burella. Omnibus autem militibus professis in hyeme & in æstate si fieri potest, alba vestimenta concedimus, vt qui tenebrosam vitam postposuerint, per liquidam & albam suo conditori se reconciliari agnoscat. Quid albedo nisi integra castitas. Castitas, securitas mentis sanitas corporis est, nisi enim vnusquisque miles castus perseuerauerit: ad perpetuam requiem venire, & Deum videre non poterit, testante Paulo Apost. *Pacem sectamini cum omnibus, & castimoniam sine qua nemo videbit Dominum.* Sed quia huiusmodi indumentum arrogantia ac superfluitatis astimatione carere debet, talia habere omnibus iubemus, vt solus leniter per se vestire & exuere ac calciare & discalciare valeat. Procurator huius ministerij perugili cura hoc vitare præsumat, ne nimis longa, aut nimis curta, sed mensurata ipsis vtentibus, secundum vnus cuiusque quantitatem suis fratribus tribuat. Accipientes itaque noua, vetera semper reddant in præsentem, reponenda in camera, vel vbi frater, cuius est ministerium decreuerit, propter armigeros & clientes, & quandoque pro pauperibus.

Quod famuli alba vestimenta, id est, pallia non habeant.

C A P . XXI.

Hoc nempe, quod erat in domo Dei ac suorum mi in Templi, sine discretione ac consilio communis capituli obnixè contradicimus, &

funditus quasi quoddam vitium peculiarare amputare præcipimus. Habebat enim olim famuli & armigeri alba vestimenta, vnde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in Vitramontanis partibus quidam pseudo-fratres, & coniugati & alij dicentes se esse de Templo, cum sint de mundo. Hi nempe tantas contumelias, torque damna militari ordini adquisierunt, & clientes remanentes plurima scandala oriri inde superbiendo fecerunt. Habebant igitur assidue nigra, sed si talia non possunt inuenire habeant, qualia inueniri possunt in illa prouincia, quæ degunt; aut quod vilis vnius coloris comparari potest, videlicet burella.

Quod milites remanentes tantum alba habeant.

C A P . XXII.

Nvlli ergo concessum est candidas Chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nisi nominatis militibus Christi.

Vt pellicibus agnorum utantur.

C A P . XXIII.

Decreuimus communi consilio vt nullus frater remanens per hyemem pelles aut pelliciam vel aliquid tale quod ad vsum corporis pertineat, etiamque coopertorium, nisi agnorum vel arietum habeat.

Vt vetusta armigeris diuidantur.

C A P . XXIV.

Procurator vel dator pannorum, omni obseruantia veteres, semper armigeris & clientibus & quandoque pauperibus, fideliter æqualiterque erogare intendat.

Cupiens

Cupiens optima, deteriora habeat.

CAP. XXV.

Sialiquis frater remanens ex debito, aut ex motu superbiæ pulchra vel optima habere vo uerit, ex tali præsumptione proculdubio vilissima merebitur.

Ut quantitas & qualitas vestimentorum seruetur.

CAP. XXVI.

Quantitatem, secundum corporum magnitudinem, largitatemque vestimentorum obseruare oportet: dator pannorū sit in hoc curiosus.

Ut dator pannorum, in primis æqualitatem seruet.

CAP. XXVII.

Longitudinem, ut superius dictum est, cum æquali mensura; ne vel susurronum, vel criminorum oculus aliquid notare præsumat, procurator fraterno intuitu consideret & in omnibus supradictis Dei retributionem humiliter cogitet.

De superfluitate capillorum.

CAP. XXVIII.

Vide sermonē exhortatoriū D. Bern. ad milites Templi c. 2. & 3.

Omnes fratres remanentes principaliter ita tonsos habere capillos oportet, ut regulariter, ante & retrò & ordinare considerare possint & in barba, & in gremis eadem regula inclinabiliter obseruetur, ne superfluitas, aut facetiæ vitium denotetur.

De rostris & laqueis.

CAP. XXIX.

De rostris & laqueis manifestum est, & Gentile & cum abominabile hoc omnibus agnoscat, prohibemus & contradicimus, ut aliquis ea non habeat, imò prorsus careat.

Alijs autem ad tempus famulantibus, rostra & laquea & capillorum superfluitatem & vestrum immoderatam longitudinem habere nō permittimus sed omnino contradicimus. Seruientibus enim summo conditori, munditia interius, exteriusque valde necessaria: eo ipso attestante, quia ait. *Estote mundi, quia ego mundus sum.*

De numero equorum & armigerorum.

CAP. XXX.

Vnicuique vestrorum militum, tres equos licet habere, quia domus Dei templique Salomonis eximia paupertas amplius non permittit in præsentiarum augere, nisi cum magistri licentia.

Nullus armigerum gratis seruientem feriat.

CAP. XXXI.

Solum autem armigerum singulis militibus eadem causa cōcedimus: sed si gratis & caritatiuè ille armiger cuiquam militi fuerit, non licet eidem eum verberare, nec etiam qualibet culpa percutere.

Qualiter ad tempus remanentes recipiantur.

CAP. XXXII.

Omibus militibus seruire Iesu Christo, animi puritate in eadem domo ad terminum cupientibus, equos in tali negotio cottidiano idoneos, & arma, & quidquid eis necessarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde verò ex vtraque parte æqualitate seruata bonum & vtile appretiarī equos iudicauimus. Habeatur itaque pretiū in scripto, ne tradatur obliuioni: Et quidquid militi vel equis eius, aut armigero erit necessarium, adiunctis & ferris equorum secundum facultatem domus, ex eadem domo fraterna.

terna caritate impendatur. Si verò interim equos suos miles aliquo euentu in hoc seruitio amiserit; magister, & facultas domus hoc exigit, alios administret. Adueniente autem termino repatriandi, medietatem pretij, ipse miles, diuino amore concedat alteram ex communi fratrum, si ei placet, recipiat.

Quod nullus iuxta propriam voluntatem incedat.

C A P. XXXIII.

Conuenit his nempe militibus, qui nihil sibi Christo carius existimant, propter seruitium, secundum quod professi sūt, & propter gloriam summæ beatitudinis vel metū gehennæ, vt obedientiam indefinenter magistro teneant. Tenenda est itaque, vt mox, vbi aliquid imperatum à magistro fuerit, vel ab illo, cui magister mandatum dederit, sine mora ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciant in faciendo. De talibus enim ipsa veritas dicit. *Obediuit auris obediuit mihi.*

Si licet ire per villam, sine iussu magistri.

C A P. XXXIV.

Ergò hos tales milites propriam voluntatem relinquentes, & alios ad terminum seruiens deprecamur, & firmiter eis iubemus, vt sine magistri licentia vel cui creditum hoc fuerit, in villam ire non præsumant, præterquam noctu ad Sepulchrum, & ad stationes, quæ intra muros Sanctæ ciuitatis continentur.

Si licet eum ambulare solum.

C A P. XXXV.

Hi verò ita ambulantes non sine custode; id est, milite aut fratres remanente, nec in die nec in nocte iter inchoare audeāt. In exercitu namque, postquam hospitati fuerint, nullus mi-

les vel armiger aut famulus per arria aliorum militum, caussa videndi, vel cum aliquo loquendi, sine iussu vt dictum est superius, incedat. Itaque cōsilio obfirmamus, vt in tali domo ordinata à Deo, quod nullus secundum proprietatem militet aut quiescat: sed secundum Magistri imperium totus incumbat: vt illam Domini sententiam imitari valeat; qua dicit, *Non ventis facere voluntatem meam, sed eius, qui misit.*

Vt nullus nominatim, quod ei necessarium erit, querat.

C A P. XXXVI.

Hanc propriè consuetudinem inter cætera adscribere iubemus, & cum omni consideratione, ob vitium quærendi teneri præcipimus. Nullus igitur frater remanens, assignanter & nominatim equū aut equitaturā, vel arma quærere debet. Quomodo ergo? Si verò eius infirmitas aut equorum suorum debilitas, vel armorum suorum grauitas, talis esse agnoscitur, vt sic incedere, sit damnum commune; veniat coram magistro, vel cui est debitum ministerium post magistrum & causam vera fide & pura ei demonstret. Inde namque in dispositione magistri vel post eum, procuratoris, res se habeat.

De frenis & calcaribus.

C A P. XXXVII.

Nolumus, vt omnino aurum vel argentum, quæ sunt diuitiæ peculiare, in frenis aut pectoralibus, nec calcaribus vel in frenis vnquam appareat; nec alicui fratri remanenti emere liceat. Si verò caritatiuè talia vetera instrumenta data fuerint, aurū vel argentum taliter coletur, ne splendidus color vel decor, cæteris arrogantia videatur. Si noua data fuerint, magister de talibus, quod voluerit, faciat.

Tegimen

Tegimen in hastis, & clypeis non habeatur.

C A P. XXXVIII.

Tegimen autem in clypeis, & hastis, & furellis in lanceis non habeatur. Quia hoc non proficuum, imò damnus nobis omnibus intelligitur.

De licentia Magistri.

C A P. XXXIX.

Licet magistro cuiquam dare equos, vel arma, vel quamlibet rem cuiuslibet dare.

De mala, & saccoi.

C A P. XL.

Sacculus, & mala, cum firmatura non conceduntur: sic exponentur, ne habeant absque magistri licentia, vel cui creduntur, domus post eum negotia. In hoc præsentis capitulo procuratores, & per diuersas prouincias degentes non continentur, nec ipse magister intelligitur.

De legatione litterarum.

C A P. XLI.

Nullatenus cuiquam fratrum litteras liceat, à parentibus suis, neque à quoquam hominum, nec sibi inuicem accipere, vel dare, sine iussu magistri, vel procuratoris. Postquam licentiam frater habuerit, in præsentia magistri, si ei placet, legantur. Si verò & à parètib; ei quidquam directum fuerit, non præsumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit magistro. In hoc autem capitulo magister, & domus procuratores non continentur.

De fabulatione propriarum culparum.

C A P. XLII.

Cum omne verbum otiosum generare agnoscat peccatum, quid ipsi iactantes de proprijs culpis ante districtum iudicem dicturi sunt? Ostendit certè propheta; Si à bonis eloquijs

propter taciturnitatē, debet interdum taceri, quantò magis à malis verbis, propter poenam peccato debet cessari. Veramus igitur, & audacter contradicimus, ne aliquis frater remanēs, vt melius dicam stultitias, quas in seculo, in militari negotio, tam enormiter egit, & carnis delectationes miserimarum mulierum, cū fratre suo, vel alio aliquo, vel de alio commemorare audeat. Et si fortè talia referentem, quēlibet audierit, obmutescere faciat, vel quantocius poterit cito pede obedientiæ inde discedat, & fabularum venditori aurem cordis non præbeat.

De quæstu, & acceptione.

C A P. XLIII.

Verum enim verò, si aliqua res sine quæstu cuiuslibet fratri data gratis fuerit, deferat magistro, vel Dapsifero, si verò aliter suus amicus, vel parens dare nisi ad opus suum noluerit, hoc prorsus non recipiat, donec licentiam à Magistro suo habeat. At cui res data fuerit, non pigeat illum, si alteri datur. Imò pro certo sciat, quia si inde irascitur contra Deum agit. In hac autem prædicta regula ministratores non continentur, quibus specialiter hoc ministerium debetur, & conceditur de mala, & sacco.

De manducarijs equorum.

C A P. XLIV.

Vtilis res est cunctis hoc præceptum à nobis constitutum, vt indeclinabiliter amodò teneatur. Nullus autem frater facere præsumat manducaria linea, vel lanea: idcirco principaliter facta, nec habeat vlla exceptio perfinello.

Ut cambiare, vel quæere nullus audeat.

C A P. XLV.

Nunc aliud restat, vt nullus præsumat cambiare sua, frater cum

P fratre,

fratre, siue licentia Magistri, & aliquid quærere, nisi frater fratri, & si res parua, vilis non magna.

Vt nullus auem cum aue captat, nec cum cupiente incedat.

C A P. XLVI.

Quod nullus autem cum aue accipere audeat, nos communiter indicamus: non conuenit enim religioni, sic cum mundanis delectationibus inhærere, sed Domini præcepta libenter audire, orationi frequenter incumbere, mala sua cum lacrymis, vel gemitu quotidie in oratione deo confiteri. Cum homine quidem talia operante, cum accipit, vel alia aue, nullus frater remanens hac principali causa ire præsumat.

Vt nullus arcu, vel balista percussat.

C A P. XLVII.

Cum omnem religionem ire deceat simpliciter, & sine risu, humiliter; & non multa verba, sed rationabilia loqui, & non sic clamosa in voce, specialiter iniungimus, & præcipimus omni fratri professo, ne in bosco cum arcu, aut balista iacutari audeat, nec cum illo, qui hoc fecerit ideo pergat, nisi gratia eum custodiendi à perido genti; nec cum cane sit ausus clamare, vel garrulare, nec equum suum, cupiditate accipiendi feram, pungat.

Vt Leo semper feriatur.

C A P. XLVIII.

Nam est certum, quod vobis specialiter creditum est, & debitum pro fratribus vestris animam ponere, atque incredulos, qui semper Virginis filio minitantur, de terra delere. De Leone nos hoc dedimus, quia ipse circuit, quærens quem deuoret, & manus eius contra omnes, omniumque manus contra eum.

De omni re super vos quæsitas iudicium audite.

C A P. XLIX.

Nouimus quidem persecutores sanctæ Ecclesiæ innumerabiles esse; & hos qui contentionem non amant incessanter, crudeliterque inquietare festinant. In hoc igitur concilij sententia serena consideratione pendeat, vt si aliquis in partibus orientalis religionis, in quocunque alio loco super vos rem aliquam quæsierit; vobis, per fideles, & veri amatores iudices audire iudicium, præcipimus; & quod iustum fuerit indeclinabiliter vobis facere præcipimus.

Vt hæc regula in omnibus teneatur.

C A P. L.

Hæc eadem regula in omnibus rebus, vobis immerito ablati, perhumaniter iubemus, vt teneatur.

Quod licet omnibus militibus professo, terram, & homines habere.

C A P. LI.

Diuina, vt credimus prouidentia, à vobis in Sanctis locis sumpsit initium, hoc genus nouum religionis: vt videlicet religionis militiam admisceritis, & sic religio per militiam armata procedat, & hostem sine culpa feriat. Iure igitur iudicamus, cum milites Templi dicamini vos ipsos ob insignie meritum, & speciale probitatis donum, terram, & homines habere, & agricolas possidere, & iuste eos regere, & institutum debitum vobis specialiter debetur impendi.

Vt male habentibus cura peruisgil habeatur.

C A P. LII.

Male habentibus fratribus supra omnia adhibenda est cura peruisgil, & quasi Christo eis seruiatur, vt illud

illud Euangelium, *Infirmus sui, & uisitasti me*, memoriter teneatur. Hi etenim diligenter, ac patienter portandi sunt, quia de talibus superna retributio indubitanter acquiritur.

Ut infirmis necessaria semper dentur:

C A P. LIII.

Procuratoribus verò infirmantium omni obseruantia atque peruigili cura præcipimus, ut quæcumque sustentationi diuersarum infirmitatû sût necessaria, fideliter, ac diligenter iuxta domuum facultatem eis administrent, verbi gratia carnem, & volatilia, & cætera; donec sanitati reddantur.

Ut alter alterum ad iram non prouocet.

C A P. LIV.

Præcauendum nempe nõ modicum est, ne aliquis aliquem commouere ad iram præsumat, quia propinquitatis, & diuinæ fraternitatis tam pauperes, quam potentes, summa clementia æqualiter astrixit,

Quomodo fratres coniugati habeantur.

C A P. LV.

Fratres autem coniugatos hoc modo habere vobis permittimus, ut si fraternitatis vestræ beneficium, & participationem petunt, vterque suæ substantiæ portionem, & quidquid amplius adquisierint, vnitati communis Capituli post mortem concedant, & interim honestam vitam exercent, & bonum agere fratribus studeant, sed veste candida, ex chlamyde alba non incedant. Si verò maritus ante obierit, partem suam fratribus relinquat, & coniux de altera vitæ sustentamentum habeat. Hoc enim iniustum consideramus, ut cum fratribus Deo castitatem promittentibus, fratres huiusmodi in vna eademque domo maneant.

Ut amplius sorores non coadunentur maribus.

C A P. LVI.

Sorores quidem amplius periculosum est coadunare: quia antiquus hostis foemineo consortio complures expulit à recto tramite paradisi. Itaque fratres carissimi, ut integritatis flos inter vos semper appareat, hac consuetudine amodò uti non liceat.

Ut fratres Templi cum excommunicatis non participent.

C A P. LVII.

Hoc fratres valde cauendum, atque timendum est; ne aliquis ex Christi militibus homini excommunicato nominatim, ac publicè aliquo modo se iungere, aut res suas accipere præsumat, ne anathema maranatha similiter fiat. Si verò interdictus tantum fuerit cum eo participationem habere, rem suam caritatiuè accipere non immeritò licebit.

Qualiter milites seculares recipiantur.

C A P. LVIII.

Si quis miles ex massa perditionis, vel alter secularis, seculo volens renunciare, vestram communionem, & vitam velit eligere, non ei statim assentiatur: Sed iuxta illud Pauli: *Probate Spiritus si ex Deo sunt*, & sic ei ingressus concedatur. Legatur igitur regula in eius præsentia, & si ipse præceptis expositæ regulæ diligenter obtemperauerit, tunc si Magistro, & fratribus eius recipere placuerit, conuocatis fratribus, desiderium, & petitionem suam cunctis, animi puritate patefaciat. Deinde verò terminus probationis in consideratione, & prudentia Magistri, secundum honestatem vitæ petentis, omnino pendeat.

Vt omnes fratres ad secretum Concilium non vocentur.

C A P. LIX.

Non semper omnes fratres ad concilium conuocare iubemus, sed quos idoneos, & cōsilio prouidos magister cognouerit. Cū autem de maioribus tractare voluerit, vt est dare communem terram, vel de ipso ordine disceptare, aut fratrem recipere, tunc omnem congregationem, si Magistro placet, conuocare est competens; auditoque communis capituli consilio, quod melius, & vtilius Magister considerauerit, illud agatur.

Quod cum silentio orare debeant.

C A P. LX.

Omnes fratres, prout animi, & corporis affectus postulauerit, stando, vel sedendo, tamen summa cum reuerentia, simpliciter, & non clamose, vt vnus alium non conturbet, communi consilio iubemus.

Vt fidem seruientium accipiant.

C A P. LXI.

Agnouimus nempe complures ex diuersis prouincijs tam clientes, quam armigeros pro animarum salute animo feruenti, ad terminum cupientes in domo nostra mancipari. Vtile est autem, vt fidem eorum accipiat, ne fortè veternus hostis, in Dei seruitio aliquid furtiue, vel indecenter eis intimet, vel à bono proposito repente exterminet.

Vt pueri, quamdiu sunt parui, non accipiantur inter fratres Templi.

C A P. LXII.

Quamuis regula sãctorum patrum pueros in congregatione permitat habere, nos de talibus non conlau-

damus vniquam vos onerare. Qui verò filium suum, vel propinquum, in militari religione per humaniter dare voluerit, vsque ad annos, quibus viriliter armata manu possit inimicos Christi de terra sancta delere, eum nutriat. Dehinc secundum regulam in medio fratrum, pater, vel parentes eum statuunt. & suam petitionem cunctis patefaciant. Melius est enim in pueritia non vouere, quam posteaquam vir factus fuerit enormiter retrahere.

Vt senes semper venerentur.

C A P. LXIII.

Senes autem pia consideratione secundum virium imbecillitatem, supportare, ac diligenter honorare oportet. Et nullatenus in his, quæ corporis sunt necessaria, districtè teneantur; tamen salua auctoritate regulæ.

De fratribus, qui per diuersas prouincias proficiscuntur.

C A P. LXIV.

Fratres verò qui per diuersas prouincias diriguntur; regulam, in quantum vires expetunt seruare in cibo, & poru, & cæteris studeant, & irreprehensibiliter viuant; vt ab his qui foris sunt, bonum testimoniũ habeant; Religionis propositum nec verbo, nec actu polluant, sed maxime omnibus, quibus se coniunxerint, sapientiæ, & bonorum operum exemplum, & condimentum præbeant; Apud quem hospitari decreuerint, fama optima sit decoratus; & si fieri potest, domus hospitii in illa nocte, careat lumine, ne tenebrosus hostis occasione aliquam, quod absit, inferat. Vbi autem milites non excommunicatos congregare audierint, illuc pergere, non considerantes tam temporalem utilitatem, quam externam animarum illorum salutem dicimus. Illis autem fratribus in vltimarum partibus spe subuectionis ita directis: hac conuentione eos qui mili-

militari ordini se iungere perhumaniter voluerint, recipere collaudamus: vt in præsentia Episcopi filius prouinciarum, vterque conueniat, & voluntatem petentis præsul audiat. Audita itaque petitiōe, mittat eum frater ad Magistrum; & ad fratres qui sunt in Templo, quod est in Ierusalem: & si vita eius est honesta talique consortio digna, misericorditer suscipiatur, si magistro, & fratribus bonum videtur. Si verò interim obierit, pro labore, & fatigatione, quasi vni ex fratribus totum beneficium, & fraternitas pauperum, & commilitonum Christi ei impendatur.

Vt victus equaliter omnibus distribuatur.

C A P. LXV.

Illud quoque congruè, & rationabiliter manu tenendum censemus, vt omnibus fratribus remanentibus, victus secundum loci facultatem, æqualiter tribuatur, non enim est utilis personarum acceptio, sed infirmitatum necessaria est consideratio.

Vt milites Templi decimas habeant.

C A P. LXVI.

Credimus namquè relictis affluentibus diuitijs, vos spontaneæ paupertati esse subiectos, vnde decimas vobis communi vita viuentibus iuste habere, hoc modo demonstrauimus. Si Episcopus Ecclesiæ, cui decima iure debetur, vobis caritatiuè eam dare voluerit, assensu illius capituli, de illis decimis, quas tunc Ecclesia possidere videtur, vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam ex patrimonio suo damnabiliter amplectitur, & seipsum in hoc validè redarguens, vobis eandem reliquerit, ad nutum eius qui præest tantum, sine consensu capituli id agere potest.

De lenibus, & grauibus culpis.

C A P. LXVII.

SI aliquis frater loquendo, vel militando, vel aliter aliquid leue deliquerit, ipse vltro delictum suum satisfaciendo magistro ostendat. De leuibus si consuetudinem non habeant, leuem poenitentiam habeat. Si verò eo tacente per aliquem alium culpa cognita fuerit, maiori, & euidentiori subiaceat disciplinæ, & emendationi. Si autem graue erit delictum retrahatur à familiaritate fratrum, nec cum illis simul in eadem mensa edat, sed solus refectioem sumat, dispensationi, & iudicio magistri totum incumbat, vt saluus in iudicij die permaneat.

Qua culpa frater amplius non recipiatur.

C A P. LXVIII.

An te omnia prouidendum est, ne quis frater potens, aut impotens, fortis, aut debilis, volens se exaltare, & paulatim superbire, ac culpam suam defendere, indisciplinatus remaneat, sed si emendare voluerit, ei districtior correptio accedat. Quod si pijs admonitionibus, & fuis pro eo orationibus emendare noluerit, sed in superbia magis, ac magis erexerit, tunc secundum Apostolum, de pio eradicetur grege, *Auferre malum ex vobis: Baculus, et* necesse est, vt à societate fratrum fidelium ovis moribunda remoueat. *virga insignia Magistri.* Cæterum Magister, qui baculum, & virgam manu tenere debet; baculum videlicet quo aliorum virum imbecillitates sustentet: Virgam quoque, qua vitia delinquentium zelo rectitudinis feriat, consilio Patriarchæ & spiritali consideratione id agere studeat: ne, vt ait B. Maximus, aut solutior lenitas cohibentiam peccantis, aut immoderata seueritas à lapsu non reuocet delinquentem.

Vs

*Vt à Paschali solemnitate, usq; ad festum
omnium Sanctorum, unam cami-
siam lineam tantum sumere
habeat.*

C A P. LXXIX.

INterea quod nimis ardorem orientalis regionis misericorditer consideramus, vt à Paschali festiuitate vsque ad omnium Sanctorum solemnitatem, vnicuique vna camisia lineæ tantum, non ex debito, sed ex sola gratia detur, illi dico, qui ea vti voluerit. Alio autem tempore generaliter omnes camisias læneas habeat.

*Quot, & quales panni in lecto sint
necessarij.*

C A P. LXX.

Singulorum quidem non aliter per singulos lectos dormitorium esse, nisi maxima causa, vel necessitas euenierit, communi consilio collaudamus, lectualia, vel lectisternia moderata dispensatione magistri vnusquisque habeat. Credimus enim prorsus, faccum, culcitram, & coopertorium vnicuique sufficere. Qui verò ex his vno carebit, carpitam habeat, & in omni tempore tegmine lineo. id est veluso frui benè licebit. Vestiti autem camisijs dormiant, & femoralibus semper dormiant.

Dormientibus itaque
fratribus iugiter
vsque mane,
nunquam desit
lucerna.

De vitanda murmuratione.

C A P. LXXI.

AEmulationes inuidas, liuorè, murmur, susurrationem detractiones, diuina admonitione vitare, & quasi quandam peltem fugere vobis præcipimus. Studeat igitur vnusquisque vigilanti animo, ne fratrem suum clam culpet, aut reprehendat, sed illud Apostoli studiosè secum animaduertat. *Ne sis criminator, ne susurro in populo.* Cùm autem fratrem liquidè aliquid peccasse agnouerit, pacificè, & fraterna pietate iuxta Domini præceptum inter se & illum solum corripiat. Et si eum non audierit, alium fratrem adhibeat: sed si vtrumque contempserit, in conuentu publicè obiurgetur coram omnibus. Magnæ enim cæcitatatis sunt, qui alijs detrahunt, & nimis infelicitatis sunt qui se à liuore minimè custodiunt, vnde in antiquam versuti hostis nequitiam demerguntur.

Vt omnium mulierum fugiantur oscula.

C A P. LXXII.

Periculosum esse credimus omni religioni, vultum mulierum nimis attendere, & ideo nec Viduam, nec Virginem, nec Matrem, nec Sororem, nec amitam, nec vllam aliam foeminam aliquis frater osculari præsumat. Fugiat ergò foeminea oscula Christi militia, per quæ solent homines sæpè periclitari, vt pura conscientia, & secura vita, in conspectu Domini perenniter valeat conuersari.

F I N I S.